

Sloop en herbouw op De Glip

Daan Kerkvliet

In mei van dit jaar zijn de huizen Glipperweg 64 tot en met 70 gesloopt voor een nieuwbouwproject op deze locatie. Ook op het er achter gelegen terrein zullen woningen gebouwd worden. Met de sloop van het huis nummer 70 is een van de oudste huizen van De Glip verdwenen.

▲ Van links naar rechts de huizen Glipperweg 72, 70, 68 en 64. Het poortje tussen 68 en 64 is de toegang naar nummer 66. Het huis nummer 72 is in zeer slechte staat. Inmiddels is dit ook afgevoerd van de monumentenlijst en is er een sloopvergunning aangevraagd.

Het eenvoudige pandje op nummer 70 was, als herinnering aan het oude buurtschap De Glip, een beeldbepalend onderdeel van de Glipperweg. Maar vanwege de erbarmelijke staat de laatste jaren niet meer in positieve zin. Al in 1965 werd het huis onbewoonbaar verklaard en in 1981 zelfs definitief aan de woningvoorraad onttrokken. Daarna bleef het nog jaren in gebruik, onder andere als opslagplaats.

Niet meer te redden

Jarenlang is gesproken over wat er moest gebeuren met het rijtje woningen aan de Glipperweg en het terrein van het

erachter gelegen bedrijf van Van der Veldt Timmertechneken. De woningen op nummer 64 en 68 dateerden uit de 19de eeuw en hadden geen monumentale waarde. Nummer 66, bereikbaar via een poort tussen de huizen 64 en 68, was oorspronkelijk het achterhuis van nummer 70. Het voorhuis was sinds 1975 een rijksmonument, voornamelijk vanwege de tuitgevel en de geprofileerde houten deuromlijsting. Het was toen al erg verwaarloosd en na die tijd heeft de eigenaar – mede vanwege het ontbreken van toezicht daarop door de gemeente – weinig tot geen onderhoud gepleegd. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed constateerde in 2014 dat het pand niet meer te redden was.

Herbouw betekent echter dat de historische waarde verloren gaat. Om deze reden is het afgevoerd van de monumentenlijst en werd door de gemeente Heemstede een

De HVHB heeft zich altijd verzet tegen de sloop van dit rijksmonument

sloopvergunning verleend. Het achterhuis is geen monument geweest.

▲ Nummer 70 kort voor de sloop.

De HVHB heeft zich altijd verzet tegen de sloop van dit rijksmonument. Zij werd hierbij gesteund door de Erfgoedvereniging Heemstede. Hoewel de HVHB de sloop betreurt, is zij blij dat er aantrekkelijke, historiserende nieuwbouw voor in de plaats komt.

Geschiedenis

Over de oorspronkelijke indeling van

het voormalige rijksmonument is niets bekend. Er was ook weinig meer van te zien, omdat er in de loop der jaren allerlei inwendige verbouwingen en aanpassingen zijn geweest. Tegen de stenen tussenmuur van het voor- en achterhuis waren aan beide zijden de schoorstenen nog aanwezig, beide met een nieuwe schoorsteenmantel. Maar er was geen (dichtgemetselde) deuropening als verbinding tussen beide huizen zichtbaar. Op de zolder was nog wel

▲ In mei 2019 gingen de oude pandjes tegen de vlakte.

een luik, waardoor van het ene naar het andere huis gegaan kon worden.

In het achterhuis, nummer 66, was in de hoek van de tussenmuur en de zijgevel een verdiepte ruimte met een klein luikje naar buiten. Wat maatvoering betreft zou dit kunnen duiden op een berging voor levensmiddelen onder een bedstee met een ventilatieluikje

Op de bovendorpel van de deur van nummer 70 stond het jaartal 1632. Door

archiefonderzoek kon dit bouwjaar niet bevestigd worden. In 2014 is door het bureau Dröge, Bureau voor Bouwhistorie uit Leiden, een bouwhistorisch onderzoek van het voor- en achterhuis uitgevoerd. Volgens dit rapport kon de vermelding van 1632 alleen op een eerdere bebouwing slaan, niet op het pand zoals ze het aantreffen. Het voorhuis was mogelijk aan het eind van de 17de, maar meer waarschijnlijk in het midden van de 18de eeuw gebouwd. Het achterhuis zou van de late 17de of het begin van de

Bakkerijen

De oudst aangetroffen vermelding van een bakkerij op De Glip is uit 1699.

... geeft met behoorlijke reverentie te kennen fredrick Cornelis dat hij suppliant gaerne soude woonplaets neemen alhier in uw Hoogh Edelste Heerlijkheit op De Glip ende aldaer in de huijsinge van Griet Jans de brootbackerije exerceren, gelijk deselve lange Jaere aldaer is geëxerceert. Dogh altoorens daertoe te koomen keere hij suppli-

▲ Omstreeks 1968 nog bewoond, met een bordje 'onbewoonbaar verklaarde woning' boven de deur.

18de eeuw zijn geweest. De tussenmuur werd door het bureau ouder gedateerd, mogelijk uit het begin van de 17de eeuw, en zou een overblijfsel van een vorige bebouwing op die plaats geweest kunnen zijn. Daar zijn echter, ook tijdens de sloopwerkzaamheden, geen sporen van teruggevonden.

Het onderzoeksbureau vond het voor- en achterhuis van hoge monumentale waarde.

ant sigh in alle oodmoedigheid tot uw Hoogh Edele oodmoedighlijck versoeckende der selve admisssie en consent tot hetgeene voorszegd, ...

Frederick Cornelisz vraagt dan aan Adriaan Pauw toestemming de broodbakkerij van Griet Jans voort te mogen zetten, zoals deze daar al jarenlang uitgeoefend wordt. Als iemand een bedrijf wilde beginnen of overnemen moest hij

▲ Het interieur van nummer 70 enkele weken voor de sloop.

▲ De laatste jaren stond er 'Anno 1632' op de bovendorpel. Op de foto uit 1968 stond dit er nog niet op.

namelijk altijd toestemming vragen aan de heer van Heemstede. Uit de antwoorden is niet gebleken dat dit wel eens geweigerd werd. Uit het document blijkt niet om welk huis het gaat en Frederick Cornelis komt later niet meer in de documenten voor.

Uit de archieven blijkt dat er vóór 1713 in nummer 70 al lange tijd een bakkerij gevestigd was. In dat jaar koopt Cornelis Hendriksz van Leeuwen, bakker uit Hillegom, het huis van Wouter Barentsz Sterreveld. In de koopakte staat dat laatstgenoemde daar jarenlang een bakkerij had.

Ook in het pand op Glipperweg 72 hebben bakkers lange tijd hun bedrijf uitgeoefend.

Op 7 juni 1711 vraagt Wierings Cornelisz van der Zee toestemming om na een faillissement opnieuw een broodbak-

kerij te mogen beginnen op De Glip. Van der Zee is dan twee jaar getrouwd met Anna Willemsdr, weduwe van Frederik Steenbergen. Na hun huwelijk ontdekte Van der Zee dat zij grote schulden had uit haar vorige huwelijk, met zijn faillissement tot gevolg. Ook uit deze akte blijkt niet om welk huis het gaat en of Frederik Steenbergen dezelfde is als Frederick Cornelis uit de vorige akte. In 1717 verhuist Van der Zee naar het naast zijn huis gelegen pand en vraagt dan hier een bakkerij te mogen beginnen. Dit is nummer 72 en hij is dan vermoedelijk de eerste bakker in dit huis.

Lange tijd hebben er dus twee bakkers naast elkaar gewoond op De Glip, terwijl het buurtschap in de tweede helft van de 18de eeuw slechts vijftig huishoudens telde.

Hergebruik oude materialen

Het ontwerp voor de nieuwbouw is van architecte Taatske van Dijk, werkzaam bij KPG architecten in Heemstede. Vermoedelijk wordt van nummer 70 de voorgevel herbouwd, dus in dezelfde vorm en maatvoering als van het gesloopte huis. De rest wordt gebouwd

▲ Glipperweg 72 begin oktober 2019. De sloopvergunning is aangevraagd.

▲ Interieur van Glipperweg 72 in april 2019.

volgens de huidige eisen, die onder meer hogere kamers voorschrijven. Voor de herbouw zal zo veel mogelijk gebruikt gemaakt worden van de oude, nog bruikbare, bakstenen van de oorspronkelijke gevels. De HVHB juicht dit toe, want op die manier blijft er tenminste nog iets van de historische pandjes bewaard.

De eerste ontwerpen gaan uit van een aantal woningen rond een binnentuin, waardoor het gehele complex het aanzien van een hofje krijgt.

De bewoners en bakkers van Glipperweg 70

- 1713 Cornelis Hendriksz van Leeuwen, bakker uit Hillegom, koopt van Wouter Barentsz Sterreveld het huis waarin een bakkerij gevestigd is.
- 1721 Trijntje Claas Oosterbeek, weduwe van Cornelis van Leeuwen, zet de bakkerij voort.
- 1752 Bakker Jan Poel, schoonzoon van Trijntje Claas Oosterbeek.
- 1759 Maria Beuker, weduwe van Jan Poel.
- 1759 Verkoop aan bakker Adrianus Schrama.
- 1782 Catharina van Meurs, weduwe van Adrianus Schrama.
- (?) Bakker Cornelis Schrama erft de zaak van zijn moeder Catharina van Meurs.
- 1832 Gerrit Topsvoort, meester-broodbakker op De Glip, koopt het huis waarin vroeger een broodbakkerij was van Bartha van Maris, weduwe van Cornelis Schrama. In de verkoopakte wordt voor Cornelis 'werkman' als beroep opgegeven.
- 1842 Gerrit Vermeer, broodbakker op De Glip, koopt het huis van Gerrit Topsvoort en begint hier een broodbakkerij.
- 1860 Anna Rozina Slipman, weduwe van Gerrit Vermeer, erft het huis met de bakkerij.
- 1862 Na het overlijden van Anna Slipman erft haar oudste zoon Willem Vermeer, bakker, het huis.
- 1867 Gerrit Hagen, broodbakker aan De Glip, koopt op een veiling het huis met de bakkerij van Willem Vermeer.
- 1890 Als Gerrit Hagen is overleden, erven zijn weduwe Anna Kramer en hun vier kinderen het huis en enkele naastgelegen huizen. Het geheel wordt in vier woningen verdeeld, die later de huisnummers 64, 66, 68 en 70 kregen. Sinds dat jaar is er geen bakkerij meer.
- 1890 Franciscus Uitendaal koopt op een veiling de vier woningen.
- 1901 Na het overlijden van Franciscus Uitendaal behouden drie van de vier kinderen het eigendom van de vier huizen. In de akte worden de huizen het 'Hofje nabij de Glipperbrug' genoemd.
- 1922 Evert Kieft koopt de vier woningen.
- 1965 Door jarenlang slecht onderhoud worden de huizen 66 en 70 onbewoonbaar verklaard.
- 1981 De woningen 66 en 70 worden aan de woningvoorraad onttrokken en enkele jaren als werkplaats gebruikt voor het restaureren van meubels en tenslotte alleen nog als opslagplaats gebruikt.
- 2014 Het huis nummer 70 wordt vanwege de zeer slechte staat afgevoerd van de lijst met beschermde rijksmonumenten.
- 2019 In mei worden de huizen 64-70 gesloopt ten behoeve van nieuwbouw.

De bewoners van Glipperweg 72

- 1713 Bewoner van het huis is Jan Willemsz Misplas (vermeld in de koopakte van Cornelis Hendriksz van Leeuwen van nr. 70) .
- 1717 Wiering Cornelisz van der Zee, broodbakker op De Glip, verhuist naar nummer 72 en vestigt daar zijn bakkerij. Vermoedelijk is hij daar de eerste bakker.
- 1765 Wiering van der Zee, broodbakker en kleinzoon van Wiering Cornelisz van der Zee.
- 1792 Bakker Evert Korthals junior, schoonzoon van Wiering van der Zee.
- 1813 Jan Topsvoort, bakker, wonend op De Glip, koopt het huis met de bakkerij van Anna Beuker, weduwe van Wiering van der Zee.
- 1841 Gerrit Hagen, broodbakker uit Beverwijk.
- 1876 Johannes Augustus Wintersteijn, meester-broodbakker aan De Glip.
- 1890 Nicolaas de Witt sr, broodbakker te Noordwijk aan Zee.
- 1904 Frederik Nicolaas de Witt jr, broodbakker te Heemstede.
- 1920 Lambertus van de Laar, broodbakker uit Utrecht.
- 1927 Bernardina Maria Biermans, weduwe van Lambertus van de Laar, erft het huis met de bakkerij. De bakkerij wordt later voortgezet door Piet van de Laar.
- 1979 Op 31 juli sluit Piet van de Laar de winkel en de bakkerij. De familie Van de Laar heeft tot eind 2018 in het pand gewoond.

◀ Bakkerij Van de Laar in 1968.

Bronnen

- Noord-Hollands Archief:
 - T 3862, inv. nrs. 224, 471.5, 471.6
 - T 83.2, KADOR Noord-Holland
 - Heemstede, burgerlijke stand
 Bouwhistorische opname, Dröge Bureau voor Bouwhistorie, Leiden.